

KORFA

N É P E S E D É S I H Í R L E V É L
A KSH Népeségtudományi Kutatóintézet kiadványa demográfiai kérdésekről

EURÓPAI NÉPESEDÉSI KONFERENCIA - 2014

2014 nyarán a Népeségtudományi Kutatóintézet rendezte meg az Európai Népeségtudományi Társaság (EAPS) XII. konferenciáját, melynek kiemelt témája a rendszerváltozás demográfiai értelmezése és értékelése volt. A konferencia június 25. és 28. között Budapesten, a Corvinus Egyetem Főépületében és a Parlament Felsőházi termében zajlott le. Az 1983-ban alapított Európai Népeségtudományi Társaság – a demográfiai szakma egyik, ha nem a legjelentősebb nemzetközi tudományos társasága – két évente megrendezésre kerülő konferenciáira nemcsak Európából, hanem a többi földrészről is jelentős számban érkeznek előadók és hallgatók. A 2014. szeptemberi KorFában e nagyszerű konferenciát mutatjuk be.

A konferenciára mintegy kilencszáz regisztrált résztvevő érkezett szinte az összes európai és mintegy 25 Európán kívüli országból. Ötven felett volt a résztvevők száma Németországból, Nagy-Britanniából, Spanyolországból és Olaszországból. A résztvevők mintegy 21%-a a kelet-közép-európai régióból érkezett, ebből az országcsoportból (Magyarország mellett) lengyelek érkeztek a legnagyobb számban (35-en), de a cseh és orosz demográfusok létszáma is meghaladta a húsz főt.

A résztvevők szűk ötöde Európán kívüli országokból érkezett. A legnagyobb számban az Egyesült Államok (57 fő), Kanada (15 fő) és Japán (11 fő) képviseltette magát, de többek közt Ugandából, Maliból, Ghánából, Szingapúrból és Tajvanról is fogadtak résztvevőket.

Az EPC konferenciák hagyományainak megfelelően a konferencia-előadások lefedik a tág értelemben vett demográfia összes témakörét, a statisztikai-módszertani kérdésektől egészen a biodemográfiáig. Emellett azonban minden konferenciának van egy központi témája is, ez alkalommal *Transitions: Opportunities and Threats* (Átmenetek: Lehetőségek és veszélyek) alcímmel került megrendezésre. A kiemelt témával egy plenáris ülésen és néhány dedikált szekciósülésen külön is foglalkoztak, utóbbiak a tematikus szekciók sorába is illeszkedtek.

A nyitó plenáris ülésen David S. Reher (Madrid) a demográfiai átmenet elméletéről, az elmélet újraértelmezésének lehetőségéről és szükségességéről, Melinda Mills (Oxford) az európai családformálódás új megközelítéseiről, France Meslé (Párizs) a posztkommunista társadalmak halandósági és egészségi kríziséről, míg Spéder Zsolt (Budapest) a posztkommunista termékenység átmenet néhány kevésbé vizsgált aspektusáról tartott előadást. A konferencia egyik kiemelkedő eseménye Demény Pál (Paul Demeny) világhírű amerikai magyar demográfus díszelőadása volt, amelyben az előadó az aggasztó európai demográfiai helyzetre adandó válaszként új típusú aktív népesedéspolitikai eszközök bevezetésének lehetőségét vetette fel.

A konferenciához nagy számban kapcsolódtak kiegészítő tudományos rendezvények is. Így például a szűken vett

Konferencia a Corvinus Egyetem Főépületében

Melinda Mills

Frans Willekens

tudományos program részeként önálló standdal képviselték magukat a világ vezető demográfiai kutatóintézetei (London, Hága, Stockholm, Rostock, Párizs, Barcelona, Bécs, Wiesbaden) is; illetve a Population Europe hálózat külön demográfiai témájú interaktív kiállítása is bemutatásra került a demográfusközösség számára. A záró szekció a Parlament

Felsőházi termében került megrendezésre, itt adták át az Európai Népesedési Társaság díjait is. A 2014. évi nagydíjat Frans Willekens Németországban dolgozó belga demográfus kapta.

A konferencián tizenkét párhuzamos szekcióban összesen 116 ülésen mintegy 530 előadás hangzott el, miközben a benyújtott előadás-tervezetek száma 1063 volt. Így a korábbi EPC konferenciákhoz hasonlóan a budapesti konferenciára is az volt jellemző, hogy a benyújtott előadások mintegy fele került elfogadásra. A legtöbb előadás-tervezet az Egyesült Államokból érkezett, őket második helyen Spanyolország, a harmadikon Németország követte. Olyan előadás-tervezet, amelyet magyarországi első szerző nyújtott be, 43 volt, ez az országok rangsorában a 9-11. helyet jelenti (1. táblázat).

Érdeemes megvizsgálni a benyújtott előadás-tervezeteket témakörük szempontjából is (2. táblázat), mivel ez jobban tanúskodik a demográfusközösség érdeklődési köréről, mint a ténylegesen elfogadott előadások megoszlása, hiszen utóbbit meghatározza a szekciók kötött, előzetesen meghatározott

Spéder Zsolt

1. tábla: A legtöbb előadás-tervezetet benyújtó országok (az első szerző honossága szerint)

Ország	Benyújtott tervezet
1 Amerikai Egyesült Államok	101
2 Spanyolország	75
3 Németország	68
4 Olaszország	67
5 Egyesült Királyság	66
6 Franciaország	53
7 Svédország	52
8 Ausztria	44
9 Magyarország	43
10 Hollandia	43
11 Belgium	43
12 India	38
13 Lengyelország	33
14 Cseh Köztársaság	32
15 Oroszország	25

Záró szekció a Parlament Felsőházi termében

rendszere. A benyújtott előadások között legkedveltebb témának (több mint száz előadás-tervezettel) a „család és háztartás”, a „termékenység” és a „nemzetközi migráció” számított. A benyújtott tervezetek arról tanúskodnak, hogy 2014-ben felkapott témává váltak az Európát egyre jobban érintő nemzetközi vándorlási folyamatok, de hangsúlyt kaptak a kelet-közép-európai átmenet demográfiai sajátosságai, valamint az a kihívás is, melyet az öregedés jelent mind több ország számára.

A korábbi évek tendenciájához és a tervezett szekcióbeosztáshoz képest viszont alacsonyabb érdeklődés mutatkozott a „reproduktív egészség”, illetve a „történelmi demográfia” témaköre iránt, így ezeken a területeken a benyújtott előadások többsége elfogadásra került.

A tényleges előadásokat tekintve a fenti három kiemelt témakörben 12–16 szekció került megrendezésre, míg a másik 9 témakörben a szekciók száma 4 és 9 között mozgott. Az előadásokon túl – a hagyományokhoz híven – poszterszekciók is helyet kaptak a programban, a három poszterszekcióban mintegy 250 poszter került bemutatásra.

2. tábla: A konferencia szekcióüléseinek témaköréi, a benyújtott és az elfogadott előadások száma

Témakör	Benyújtott előadás	Elfogadott előadás
1 Termékenység	141	74
2 Reprodukív egészség	51	43
3 Családok és háztartások	146	80
4 Életút	64	35
5 Idősödés és generációk közötti kapcsolatok	61	28
6 Belső vándorlás és urbanizáció	59	29
7 Nemzetközi vándorlás és bevándorló népségek	108	56
8 Egészség, jól-lét és betegségek	80	35
9 Halandóság	77	43
10 Történelmi demográfia	32	20
11 Módszertan	54	30
12 Közgazdaság, emberi tőke és munkapiac	59	29
13 Policy	63	35
14 Fejlődés és környezet	30	19
Összesen	1063	556

A konferencián a magyar kutatók részvétele kiemelkedőnek tekinthető, 23 olyan előadás hangzott el, amelynek legalább az egyik szerzője magyarországi intézményben dolgozik, s ezen előadások szinte mindegyike esetében magyarországi volt az első szerző. A Népeségtudományi Kutatóintézet mellett előadóként voltak jelen a Magyar Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Kutatóközpontja, a KSH, az ELTE, a Corvinus Egyetem és a Semmelweis Egyetem kutatói is. Emellett tíz másik előadásban Magyarországon kívül dolgozó magyar demográfusok képviseltették magukat.

Magyarországi kutatók, érdeklődők, szakpolitikusok hallgatóként is aktívan részt vettek a konferencián, a regisztrált hazai résztvevők száma csaknem elérte a száz főt.

A KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET RÉSZVÉTELE A KONFERENCIÁN:

Előadások:

Bálint Lajos – Daróczi Gergely: *Kapcsolat a fókuszáltság és a belső vándorlások intenzitása között – magyarországi megyei szintű eredmények*

Blaskó Zsuzsa – Gödri Irén: *Hogyan lehetnek pontosabb adataink a kivándorlókról? A SEEMIG kísérleti kivándorló vizsgálat (Magyarország és Szerbia) tanulságai*

Gödri Irén – Feleky Gábor Attila: *Elvándorlási szándékok – álmok és konkrét tervek között. Az életút-események hatása a migrációs potenciál különböző típusaira*

Gál Róbert Iván – Szabó Endre – Vargha Lili: *A láthatatlan transzferek életkor-profilja: a korcsoportok közötti újraelosztás aszimmetriájának valós mértéke*

Kapitány Balázs: *Értékszelekció és adaptáció a partnerkapcsolatok kialakulása idején (látogató párkapcsolat, együttélés, házasság)*

Makay Zsuzsanna: *Anyasági ellátás és az anyák munkaerő-piaci helyzete a gyermekvállalást követően Magyarországon és Franciaországban*

Melegh Attila: *Biopolitika, régiók és demográfia*

Heinz Fassmann – Melegh Attila – Ramon Bauer – Elisabeth Musil – Kathrin Gruber: *Migrációs ciklusok és átmenetek Délkelet-Európában: kibocsájtó országokból befogadó országok?*

Soltész Béla: *Politikai és migrációs átmenetek: az európai volt szocialista és a latin-amerikai országok összehasonlítása*

Murinkó Livia – Spéder Zsolt: *Milyen mértékben élik át a gyermekek szülei kapcsolatának felbomlását és a mozaik családot: családi állapot és kohorsz szerinti különbségek*

Pakot Levente – Koloh Gábor: *A termékenységi átmenet társadalmi-gazdasági és kulturális meghatározói: Nyugat- és Dél-Dunántúl összehasonlító mikroszintű elemzése; XIX. és XX. század*

Spéder Zsolt: *A posztkommunista termékenységi átmenet egy kevésbé vizsgált aspektusa*

Spéder Zsolt – Bartus Tamás: *Oktatási expanzió, „kettős státusz” és anyává válás Magyarországon*

Vargha Lili – Gál Róbert Iván: *Az intergenerációs jelzőszámok négy szintje és a teljes eltartottsági ráta*

Posztterek:

Bartus Tamás: *Iskolázottság és a második gyermek vállalása Magyarországon: a partnerkapcsolati helyzet közvetítő szerepe*

Feleky Gábor Attila – Gödri Irén: *Miért maradnak mégis? A taszító- és vonzóerők elméletének újragondolása*

Berkó Péter – Joubert Kálmán – Gárdos Éva – Gyenis Gyula: *A magzati fejlettség és tápláltság hatása a születés körüli, intrauterin és újszülött-halálózásra*

Földházi Erzsébet: *A gyermekvállalási tervek megvalósulásának hatása Magyarország népességének alakulására a következő 50 évben*

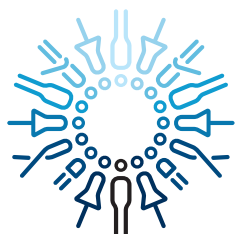
Kovács Katalin: *Átmenetek és nemek közötti különbségek az ok-specifikus halálozásban és azok szerepe a halálozási egyenlőtlenségek kialakulásában, 1971–2008*

Őri Péter: *Hosszú távú demográfiai változások és lokális kulturális minták: háztartásszerkezet Magyarországon a 19–21. században*

Rohr Adél – Spéder Zsolt: *A családi értékek akadozó modernizációja: a változás és a stabilitás huszonöt éve*

További információ:

Kapitány Balázs, kapitany@demografia.hu

KSH NÉPESSÉGTUDOMÁNYI
KUTATÓINTÉZET

KORFA – NÉPESEDÉSI HÍRLEVÉL

Szerkesztő: Kapitány Balázs kapitany@demografia.hu

Kiadó: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

Cím: 1024 Budapest, Buday László utca 1-3.

Terjesztő: Várnainé Anek Ágnes anek@demografia.hu

Telefon: 06-1-345-6557; Fax: 06-1-345-1115

ISSN 1586-7684 (nyomtatott) HU ISSN 2062-7599 (online)

TISZTELT OLVASÓNK!

A Korfa korábbi számai letölthetők a www.demografia.hu oldalról. A kiadvány szövege és ábrái tovább szerkeszthető formátumban igényelhetők Kapitány Balázs szerkesztőtől a kapitany@demografia.hu e-mail címen.